

tioner. Derimod kunde Konsistorium slutte sig til hans fremsatte Ønske om, at der maatte blive søgt udvirket en extraordinær Huslejeportion for ham, og indstillede, at Ministeriet vilde stille Forslag paa Finanslovforslaget for 1889—90 om, at der maatte blive tildelt Professor Thomsen personlig en extraordinær Huslejeportion. I Skrivelse af 13. s. M. meddelte Ministeriet, at det maatte være enigt med Konsistorium i, at der ikke kunde være Spørgsmaal om at gaa ind paa Professor Thomsens principale Begjæring, og at Ministeriet heller ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at søge udvirket en extraordinær Huslejeportion, men at Ministeriet var villigt til, naar Spørgsmaalet om Anvendelsen af den Professor Warming tilstaaede Huslejeportion kom til at foreligge ved hans Overtagelse af den for Direktøren af den botaniske Have projekterede Embedsbolig, da at tage Professor Thomsens subsidiære Begjæring om Indrømmelse af bemeldte Huslejeportion under nærmere Overvejelse.

Efterat Opførelsen af det botaniske Laboratorium er paabegyndt, har Ministeriet paa Finanslovforslaget for 1889—90 søgt bevilget Professor Thomsen den Professor Warming tillagte Huslejeportion, og Bestemmelse herom er optaget paa Ministeriets Budget for 1889—90.

De ved Ministeriets Budget for 1888—89 tilkomne 4 nye Portioner bleve opterede af Professorerne Zeuthen, Deuntzer, Madsen og Wimmer.

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Den filosofiske Prøve.

I Henhold til den ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 27. April 1886 givne Bemyndigelse for det filosofiske Fakultet, jfr. Aarb. f. 1885—86 S. 49, blev det tilladt 5 Studerende, der i Januar 1887 havde bestaaet Afgangsexamen, og 3 Studerende, der havde bestaaet Afgangsexamen i Januar 1888, at indstille sig til den filosofiske Prøve henholdsvis i Sommeren 1887 og Sommeren 1888.

— Ligeledes blev der i Henhold til samme Bemyndigelse givet Tilladelse til, at 2 Studerende, der havde taget Afgangsexamen i Sommeren 1886, og 6 Studerende, der havde taget samme Examen i Sommeren 1887, paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste maatte indstille sig til den filosofiske Prøve i Marts og April 1887 og 1888.

2. Forelæsninger og Examiner under det theologiske Fakultet.

Ved Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 21. Maj 1887 blev der meddelt cand. jur. N. N., der siden Begyndelsen af Aaret 1885 havde studeret Theologi, Tilladelse til at indstille sig til theologisk Embedsexamen med Lempelser i Hensyn til det i Hebraisk forlangte Pensum, saaledes at han til Examen kun behøvede at opgive som læst i Hebraisk: Genesis, 20 Psalmer og 10 Kapitler af Profeterne, imod at han til Gjengjæld ikke kunde opnaa nogen højere Karakter i det gamle Testamentes Exegese end *haud. illaud. primi gradus*. I sin under 2. s. M. afgivne Erklæring mindede Fakultetet om, at der ved tvende tidligere Lejligheder var blevet givet 2 Kandidater, der havde fremlagt Attester for stærk

udviklet Øjensvaghed, en endnu større Indskrænkning i det forordnede Pensum af det gamle Testamente læst i Grundsproget, men med den Indskrænkning, at den højeste Karakter, der maatte gives i det nævnte Fag, var haud. illaud. secundi gradus. Fremdeles var der bevilget cand. mag. N. N. paa Grund af hans fremragende videnskabelige Dygtighed en endnu større Indskrænkning, uden at der blev fastsat nogen Maximumskarakter. Af Hensyn til, at Andrageren havde underkastet sig en anden Embedsexamen ved Universitetet, men dog ikke kunde siges at have aflagt noget Vidnesbyrd om særlig Dygtighed, der kunde jævnstille ham med Cand. mag. N. N., foreslog Fakultetet derfor, at den Mellemvej fulgtes, som blev bevilget ved Ministeriets fornævnte Resolution.

— En Alumnus i det grønlandske Seminarium, der i Sommeren 1886 var bleven rejiceret ved den theologiske Embedsexamen, ansøgte om Tilladelse til at indstille sig paany i den nærmest følgende Examenstermin, for derved at blive i Stand til at afrejse til Grønland i Foraaret 1887. Ansøgningen blev, efterat Fakultetet havde erklæret sig, afslaaet ved Ministeriets Skrivelse af 23. September 1886.

— Ved Skrivelser af 23. September, 6., 9., 23. og 30. Oktober og 8. November 1886, 5. Januar, 12., 17. og 22. Februar, 2. og 22. Marts, 12. og 25. April, 20. Maj, 8. Juni, 25. Juli, 12. September, 11., 19. og 27. Oktober 1887, 20., 21. og 31. Januar, 7. Februar, 18. April, 1. og 11. Maj samt 8. August 1888 har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet meddelt Tilladelse til at aflægge de befalede praktiske Prover, uanset at de Paagjældende enten ikke havde deltaget i Pastoralseminariets Øvelser eller ikke havde fuldendt deres Kursus ved Pastoralseminariet.

3. Forelæsninger og Examinering under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

En Kandidat, der paa Grund af Sygdom var blevet forhindret fra at indstille sig til den fuldstændige juridiske Examen i December 1886, erholdt af Fakultetet Tilladelse til at faa det erlagte Examenengebyr tilbagebetalt.

— Fra Ministeriet modtog Fakultetet under 4. Juni 1887 en indkommen Klage fra Stud. jur. N. N., der var bleven rejiceret ved den i Sommeren 1887 afholdte skriftlige Del af den fuldstændige juridiske Examen, hvori han ansøgte om, at der i Stedet for Professor juris N. N. maatte blive udnævnt en anden uvillig Mand til at bedømme de af ham udarbejdede Afhandlinger. I sin Svarskrivelse bemærkede Fakultetet, at det, da Andragendet ikke anførte noget som helst, der i fjærneste Maade kunde støtte dets Forudsætning om, at Professor N. N. ikke skulde have bedømt Afhandlingen aldeles upartisk, ansaa det for en Selvfølge, at den fremsatte Begjæring afsloges, og skulde kun tilføje den Oplysning, at den afgivne Dom om Ansøgerens skriftlige Arbejder var fældet enstemmig af Dommerne, nemlig de 4 faste Censorer og de 5 juridiske Professorer. Fakultetet bemærkede iøvrigt, at Andragendets faktiske Urigtigheder og dets for Professor N. N. højst fornærmelige Karakter gjorde dets Indgivelse til Ministeriet til et saa usømmeligt Skridt, at det fra Fakultetets Side vilde kræve den alvorligste Paataale, hvis Fakultetet ikke gik ud fra, at det havde sin Grund i Andragerens abnorme Sindstilstand. Ministeriet anmodede derefter under 12. s. M.

Fakultetet om at tilkjendegive Andrageren, at Ministeriet maatte afvise hans Andragende som aldeles ubegrundet og som hvilende paa en utilbørlig Misforstaaelse af de Meddelelser om hans Stilling ved Examen, som ved D'Hrr. Professorers Velvillie vare blevne ham tildelte.

— I Anledning af en derom fremkommen Forespørgsel, meddelte Fakultetet under 14. Oktober 1887 Fakultetets Notarius, at det i Henhold til de gjældende Ordensbestemmelser for den fuldstændige juridiske Examen ikke er tilladt ved denne Examen at benytte et med hvide Blade gennemtrukket Register til Corpus juris civilis.

— Da de juridiske Examinere i 1887 og 1888 først sluttedes den 8de og 10. Februar, begyndte Forelæsningerne og Øvelserne for de juridiske Professorers Vedkommende med Ministeriets Tilladelse først efter denne Dag.

— Efter Ansøgning blev der af Fakultetet meddelt stud. polit. N. N., der paa Grund af Overanstængelse led af stærk Nervøsitet, Tilladelse til at maatte udarbejde en Opgave om Dagen ved den skriftlige Del af den statsvidenskabelige Examen i December 1886.

— Et Andragende fra stud. polit. N. N., der havde erholdt Nul i et af Hovedfagene ved den skriftlige Del af den statsvidenskabelige Examen i December 1887, om, da han var rejst bort i den urigtige Forudsætning, at en saadan Karakter allerede ved skriftlig Examen rejserede, at maatte indstille sig til mundtlig Examen nogle Dage senere end efter det ham tildelte Nummer, blev afslaaet af Fakultetet.

4. Forelæsninger og Examinere under det lægevidenskabelige Fakultet.

Henlæggelse af kliniske Forelæsninger over Psykiatri m. m. til Overlægen ved Kommunehospitalets 6te Afdeling.

Med Hensyn til den kliniske Undervisning for Studerende i Psykiatri blev det under 23de December 1872 af Kjøbenhavns Magistrat meddelt Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at Kommunalbestyrelsen havde vedtaget at indrømme den Universitetsdocent, til hvis Lærefag Psykiatrien henhører, Adgang til at give den kliniske Undervisning i Kommunehospitalets Celleafdeling, dog at dette kun var at anse for en midlertidig Foranstaltning, indtil en fyldigere klinisk Undervisning i Psykiatri, med Benyttelsen af en Sindssygeanstalt, ved Universitetets Foranstaltning kunde træde i Stedet. Ved den ommeldte Celleafdeling, der var fælles for Kommunehospitalets Afdelinger, blev herefter den kliniske Undervisning meddelt af daværende Lektor Gædeken, der iøvrigt allerede siden sin Ansættelse ved Universitetet i 1868, idet han samtidig var fast Reservemedikus og derefter Prosektor ved Hospitalet, havde kunnet holde Forelæsninger over Sindssygdom i Celleafdelingen. I dette Forhold foregik i Aaret 1875 den Forandring, at der paa Hospitalet blev oprettet en særegen (6te) Afdeling for Sindssygdomme, Hjerne- og Nervesygdomme, og at Dr. Gædeken, der imidlertid var bleven udnævnt til Professor, tillige blev ansat som Overlæge ved denne nye Afdeling. At den theoretiske og kliniske Undervisning i Psykiatri kunde meddeles af samme Lærer, var saaledes begrundet i, at Stillingen som Docent i dette Fag

og som Overlæge ved Kommunehospitalets 6te Afdeling var forenet i samme Person.

I dette Forhold maatte ske en Forandring, da Professor Gædeken, hvis Ansættelse som Overlæge udløb den 1. Juli 1887, i en Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat erklærede ikke at ville ansøge om Forlængelse af denne Ansættelse. I denne Anledning foreslog Professor Gædeken, at der søgtes tilvejebragt en lignende Ordning som den, der allerede fandt Sted ved Kommunehospitalets 4de Afdeling, hvor Overlægen var forpligtet til, mod et aarligt Vederlag fra Universitetet, at holde kliniske Forelæsninger for de Studerende. Magistraten tilskrev derfor Ministeriet om Sagen, og efter dettes Begjæring indsendte Konsistorium under 16. Maj 1887 en Betænkning, ledsaget af Erklæringer fra det lægevidenskabelige Fakultet og fra Universitetets Kvæstor.

Fakultetet bemærkede, at det ansaa det for rettest, at Professor Gædeken vedblev at holde theoretiske Forelæsninger over Psykiatri, og i Anerkjendelse af den store Vigtighed, som det havde, at den kliniske Undervisning i dette Fag fortsattes, maatte det særdeles anbefale, at det overdroges Overlægen paa Kommunehospitalets 6te Afdeling indtil videre at holde kliniske Forelæsninger over Psykiatri 1 à 2 Gange ugentlig i Timer passende for de Studerende, og at der herfor tilstodes ham et Honorar af 2000 Kr. aarlig, i Lighed med hvad der for Tiden ydedes Overlægen paa Hospitalets 4de Afdeling for et lignende Hverv. Fakultetet maatte tillige udtale sig for, at der ved Ansættelsen af vedkommende Overlæge sikredes det Adgang til at ytre sig om de eventuelle Ansøgers Dygtighed til at holde de nævnte Forelæsninger.

Ved samme Lejlighed bemærkede Fakultetet, at idet det gik ud fra, at Professor Gædeken iøvrigt vedblev at udføre de ham ved kongelig Resolution af 10. November 1866 paalagte medico-legale Forretninger, antog det, at der Intet kunde være til Hinder for, at sindssyge Forbrydere, saa længe der ikke fandtes passende Lokaler til Observation i Arresterne, ligesom hidtil bleve indlagte paa Kommunehospitalets 6te Afdeling, og at det overdroges Overlægen her at afgive de nødvendige Erklæringer, og saavidt mulig at benytte disse Tilfælde i Undervisningens Tjeneste.

Idet Kvæstor i sin Betænkning over Sagen udtalte, at det maatte erkjendes at være fuldkommen billigt, at der fra Universitetets Side tilstodes den paagjældende Overlæge et Vederlag for den Undervisning, som han kom til at meddele de Studerende, fremhævede han, at Professor Gædeken i sin Skrivelse til Magistraten havde bemærket, at Undervisningen i Sindssygdom kun vilde kunne gjøre fuld Nytte, naar den lededes efter en Plan, enten saaledes, at den nye Overlæge overtog saavel de theoretiske som de kliniske Forelæsninger, eller at de to Rækker af Forelæsninger afholdtes efter bestemt Aftale og under indbyrdes Samarbejde med Bibeholdelse af ensartede Sygdomsnavne, Beskrivelser osv. Med Hensyn til Fakultetets Indstilling bemærkede Kvæstor, at man sikkert havde erkjendt det Vanskelige i at faa den af Professor Gædeken beklædte Lærerpost gjenbesat, naar den engang maatte blive ledig, eftersom den omfattede saa forskelligartede Fag som Retslægevidenskab, Sundhedspleje og Sindssygdom. Det var de hos den nuværende Lærer i disse Fag forenede Egenskaber, der gjorde det rettest at lade ham beholde den theoretiske Undervisning i Sindssygdom, skilt fra den kliniske Undervisning deri, men det var vel muligt — hvad Fakul-

tetet uden Tvivl vilde være enigt i — at ved Ledighed i Professor Gædekens Lærerplads, ogsaa den theoretiske Undervisning kunde ønskes overdraget den paagjældende Overlæge ved Kommnehospitalet. Naar saa var, vilde det formentlig ogsaa være hensigtsmæssigt allerede nu at benytte den foreliggende Lejlighed til at sikre Universitetet en theoretisk Undervisning ved Hospitalet i det nævnte Fag, for det Tilfælde, at en saadan Undervisning i Fremtiden maatte ønskes meddelt ved Hospitalet. Da der var henvist til den bestaaende Undervisning ved Hospitalets 4de Afdeling i Syfilis og Hudsygdomme, skulde bemærkes, et Overlægen ved denne Afdeling foruden egentlig kliniske Øvelser ogsaa holdt en Forelæsning over sit Specialfag, saaledes at det af Fakultetet, i Lighed med det for ham fastsatte Vederlag, til 2000 Kr. foreslaaede Honorar for den nye Overlæge ved 6te Afdeling maatte synes passende, naar det denne Overlæge givne Paalæg eventuelt kom til at indbefatte ogsaa theoretisk Undervisning i Psykiatri. Med Hensyn til den nærmere Ordning af denne Overlæges Stilling til Universitetet vilde der formentlig i det Hele have et Præcedens i, hvad der i Overensstemmelse med Ministeriets Skrivelse af 23. August 1872 var foranstaltet med Hensyn til Overlægen ved Hospitalets 4de Afdeling, jfr. Univ. Aarb. for 1873—75 S. 62.

Idet Professor Gædeken fratraadte som Overlæge, vilde det, som af ham og Fakultetet bemærket, endvidere blive fornødent at udvirke en Forandring i den kongelige Resolution af 10. November 1866, hvorved det paa dertil fra Universitetets Side given Anledning blev bifaldet, at de i Instruxen for Stadsfysikus i Kjøbenhavn af 23. Marts 1813 § 8 nævnte forensiske Forretninger henlagdes under Docenten i Retslægevidenskab. Forsaaavdt nemlig sindssyge Arresterter fremtidig ikke skulde holdes under Observation i Arresterne, men indlægges paa Kommnehospitalet, vilde Universitetslæreren kun kunne afgive et retslægevidenskabeligt Skjøn paa Grundlag af en Erklæring fra Overlægen, en Ordning, som vistnok baade under Hensyn til Sagen selv og til de paagjældende Videnskabsmænd maatte ansees for uheldig. Naar det derfor maatte blive Overlægen paalagt i de her ommeldte Tilfælde at afgive den endelige Erklæring, vilde denne forensiske Virksomhed herefter blive at udføre af en kommunal Embedsmand, ligesom det tidligere havde været Tilfældet, idet nemlig de til Universitetslæreren ved Resolution af 1866 henlagte forensiske Forretninger havde været henlagte under det ved Lov af 4. Marts 1857 §§ 11 og 13, jfr. Vedtægt for Kjøbenhavns Kommunalanliggender af 30. December 1857 § 9, oprettede Stadslægeembede i Kjøbenhavn.

Med disse Bemærkninger indstillede Kvæstor, at Magistratens Skrivelse til Ministeriet angaaende Sagens Ordning maatte blive besvaret saaledes:

at det ved ny Besættelse af Stillingen som Overlæge ved Kommnehospitalets 6te Afdeling maatte ønskes Overlægen paalagt indtil videre, som midlertidig Docent ved Universitetet, mod et ved Finanslov bestemt Honorar, at holde kliniske, samt naar det i Fremtiden fra Universitetets Side maatte blive ønsket, tillige theoretiske Forelæsninger over Psykiatri, saaledes at de kliniske Forelæsninger bleve at holde 1 à 2 Gange ugentlig i Timer, der passede for de lægevidenskabelige Studerende, og at Overlægen i det Hele ved den ham overdragne Undervisning havde at følge de planmæssige Bestemmelser ved Universitetet, der maatte faa Betydning for hans Virksomhed som Universitetslærer;

at der fra Ministeriets Side i Finanslovsforslaget for 1888—89 vilde blive optaget et Forslag om af Universitetets Kasse at udrede det ovennævnte Honorar for kliniske og eventuelt tillige theoretiske Forelæsninger over Psykiatri med 2000 Kr. aarlig, saaledes at dette Honorar derhos ved Forslag om Tillægsbevilling for 1887—88 søgtes Overlægen tillagt fra hans Ansættelse at regne;

at der maatte ønskes et Tilsagn om Adgang for Universitetet til ved Besættelse af Overlægeembedet ved Kommunehospitalets 6te Afdeling at erklære sig over Ansørgernes Kvalifikationer, inden det endelige Valg blandt disse blev truffet, dog saaledes at der desuagtet forbeholdtes Magistraten uindskrænket Ret til Besættelse af Posten, og at i det Hele de foran anførte Bestemmelser ikke skulde være Kommunalbestyrelsen til Hinder for frit og uafhængigt af den trufne Ordning at foretage Forandringer med Hensyn til Hospitalets Inddeling i Servicer og Udsondring af visse Klasser af Patienter derfra; endelig

at det i Forbindelse hermed maatte anses for rettest, at der igjennem Justitsministeriet udvirkedes en Forandring i kgl. Resolution af 10. November 1866, saaledes at fra 1. Juli 1887 at regne det retslægevidenskabelige Skjøn over Arrestanter, der vare indlagte til Observation paa Kommunehospitalets 6te Afdeling, fra Docenten i Retslægevidenskab henlagdes under Overlægen ved den nævnte Afdeling.

Da Konsistorium tiltraadte denne Indstilling, tilskrev Ministeriet i Overensstemmelse dermed Kjøbenhavns Magistrat, som under 28. November 1887 svarede, at det var vedtaget at indgaa paa den af Ministeriet foreslaaede Ordning, dog med den nærmere Modifikation, at man vel vilde forpligte den nye Overlæge ved 6te Afdeling til foruden den kliniske Undervisning eventuelt, uden særligt Vederlag, ogsaa at varetage den theoretiske Undervisning i Psykiatri, men at Spørgsmaalet, om en saadan Udvidelse af hans Virksomhed i sin Tid skulde finde Sted, maatte gjøres afhængigt af Kommunalbestyrelsens Samtykke. Da 6te Afdeling nemlig ikke blev en udelukkende psykiatrisk Afdeling, men tillige en almindelig medicinsk, var man meget i Tvivl, om det vilde være forsvarligt at paalægge Overlægen for samme tillige at varetage den ommeldte theoretiske Undervisning, og man havde derfor anset det for rettest at udsætte Afgjørelsen af Spørgsmaalet herom, indtil det kom til at foreligge praktisk, hvilket jo for Tiden ikke var Tilfældet. Hvad endelig angik det af Ministeriet fremsatte Forslag om Henlæggelsen af visse forensiske Forretninger til Overlægen for 6te Afdeling, var der fra Stadslægens Side rejst væsentlige Indvendinger derimod, og det havde derfor været nødvendigt at forhandle yderligere med Justitsministeriet derom, saaledes at der for Øjeblikket ikke kunde tages Bestemmelse i saa Henseende.

Ved Skrivelse af 1. December s. A gav Ministeriet sit Samtykke til, at Sagen ordnedes med den af Magistraten tilføjede Ændring i Forslaget, saaledes som dette forelaa i den foran anførte Indstilling fra Kvæstor, afset fra det sidste Punkt, der foreløbig maatte henstaa uafgjort. Efterat Magistraten i Overensstemmelse hermed havde indhentet det lægevidenskabelige Fakultets Erklæring over de om det paagjældende Overlægeembede indkomne Ansøgninger, blev dette efter Fakultetets Indstilling besat med Dr. med. Knud Pontoppidan, der fra 1. Januar 1888 for 6 Aar beskikkedes til Overlæge ved Kommunehospitalets 6te Afdeling. Fra samme Dag at regne tillagdes der ham, i Henhold til de ved Tillægsbevillingslov og ved Ministeriets Budget for 1888—89 givne Bevillinger, det

ovenomtalte Honorar af 2000 Kr. aarlig af Universitetets Konto for videnskabelige Formaals Fremme, som Vederlag for de Overlægen paalagte kliniske Forelæsninger i Psykiatri. Endelig blev ogsaa Spørgsmaalet om Ordningen af de forensiske Forretninger afgjort i Overensstemmelse med Kvæstors og Konsistoriums Indstillinger, idet det efter en af Justitsministeriet nedlagt Forestilling bifaldtes ved allerhøjeste Resolution af 25. Juli 1888, at de til Docenten i Retslægevidenskab som en Del af de medico-legale Forretninger i Københavns Retskreds overdragne lægevidenskabelige Skjøn over tvivlsomme Sindstilstande m. v., forsaavidt disse maatte forlanges af Retterne, henlagdes til Overlægen ved Kommunehospitalets 6te Afdeling.

5. Magisterkonferenser.

I Anledning af et Andragende fra N. N. om at maatte indstille sig til Magisterkonferens i Æstetik, svarede det filosofiske Fakultet under 9de Februar 1888, at det ikke kunde afholde Magisterkonferens i andre Fag end saadanne, der vare repræsenterede ved fast ansatte Lærere, og at hans Andragende saaledes ikke kunde tages tilfølge.

6. Andre Examina.

a. Juridisk Examen for Ustuderede.

Ved Ministeriets Skrivelse af 24de Februar 1887 blev der meddelt N. N. Tilladelse til at indstille sig til juridisk Examen for Ustuderede uden forinden at have absolveret den almindelige Forberedelsesexamen. I sin Erklæring bemærkede Fakultetet, at det anbefalede Ansøgningen under den Forudsætning, hvis Tilstedeværelse det manglede Data til at bedømme, at der fremdeles maatte være Trang paa de dansk-vestindiske Øer til yngre Kræfter, som havde bestaaet juridisk Examen for Ustuderede, jfr. Fakultetets Skrivelser af 14de Februar og 3die December 1874 og 18de Maj 1884. Under 28de April s. A. meddelte Ministeriet, at det fra Finansministeriet havde modtaget Underretning om, at der paa de dansk-vestindiske Øer, hvor Andrageren efter bestaaet Examen agtede at nedsætte sig, jævnlig var Trang til unge Jurister med ovennævnte Examen.

— I Anledning af et fra Ministeriet til Erklæring tilstillet Andragende fra Skolelærer N. N., der i 1863 havde taget Skolelærerexamen, om Tilladelse til at indstille sig til juridisk Examen for Ustuderede, uden forinden at underkaste sig almindelig Forberedelsesexamen, svarede Fakultetet under 11te Marts 1887, at der efter dets Formening ifølge Bekjendtgjørelse 10de Februar 1881, sammenholdt med Bekjendtgjørelse af 26de September 1872, maatte tilkomme dem, der havde taget Skolelærerexamen senest i Januar 1881, Adgang til at indstille sig til ovennævnte Examen.

— Under 14. Maj 1887 udtalte Fakultetet i Anledning af et det fra Ministeriet til Erklæring tilstillet Andragende fra cand. pharm. N. N. om Tilladelse til at indstille sig til juridisk Examen for Ustuderede, uanset at han først i Januar 1883 havde underkastet sig Forberedelsesexamen af lavere Grad, at det anbefalede Andragendet til Bevilgelse.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 24. Mai s. A. blev et Andragende fra N. N. om, at han, der ved den i samme Maaned afholdte skriftlige Prøve var

kommen for sent til at deltage i Udarbejdelsen af den sidste Opgave, maatte aflægge en særskilt Prøve i den paagjældende Disciplin, afslaaet. Fakultetet udtalte i sin Erklæring af 17de s. M., at Bevilgelsen af et saadant Andragende vilde svække Kravet paa den fornødne Præcision, og for Fakultetets Medlemmer og Censorerne ved Examen vilde kunne medføre en betydelig Forøgelse af Examensarbejdet.

— I Anledning af en Forespørgsel fra N. N. om, hvorvidt de af ham bestaaede Examina: Skolelærerexamen og Afgangsexamen fra Officersskolens yngste og næstnyngste Klasse, enten sidstnævnte alene eller denne i Forbindelse med de 2 andre, gav ham Adgang til at indstille sig til den juridiske Examen for Ustuderede, meddelte Fakultetet ham ved Skrivelse af 21de Juni 1888, at Afgangsexamen fra Officersskolens næstnyngste Klasse vel ikke i denne Retning gav ham nogen Ret, men at han derimod efter Fakultetets Formening — da han havde taget Skolelærerexamen i 1867 — maatte være berettiget til at indstille sig til den nævnte Examen, idet denne Adgang ifølge Bekjendtgjørelse af 10de Februar 1881, sammenholdt med Bekjendtgjørelse af 26de September 1872, maatte tilkomme dem, der havde taget Skolelærerexamen senest i Januar 1881.

— En Ansøgning fra N. N., der havde bestaaet Afgangsexamen til Sekondlieutenantskolen og Afgangsexamen ved samme Skole, om Tilladelse til at indstille sig til den juridiske Examen for Ustuderede blev afslaaet ved Ministeriets Skrivelse af 24. Februar 1888. I den af Fakultetet i denne Anledning afgivne Erklæring, udtalte dette, at det ikke kunde tillægge Afgangsexamen ved den nævnte Skole nogen Betydning, da denne saavel som Undervisningen ifølge Anordning af 18. Marts 1881 § 6 havde en rent militær Karakter. Med Hensyn til Afgangsexamen bestemte Anordningen af 8. August 1881 i Nr. 1, at det for at kunne bestaa Prøven fordredes, for Sekondlieutenantselever, at de skjønnedes at være i Besiddelse af et saa stort Maal af Kundskaber, som kunde antages opnaaet ved at have gennemgaaet en god Realskole. Fakultetet var ikke i Stand til at bedømme, hvor meget der laa i denne Fordring, og kunde derfor ikke gaa ud fra, at dette ækvivalerede den almindelige Forberedelsesexamen. Fakultetet maatte derfor, om det end ikke fandt noget Betænkeligt i, at Andragendet bevilgedes, dog anse det for rigtigst, at der ikke gjordes en ny Undtagelse fra de almindelige Betingelser for Adgangen til at indstille sig til juridiske Examen for Ustuderede, saa meget mere som der ikke i det foreliggende Tilfælde saaes at være saadanne særlige Omstændigheder tilstede, der kunde bevirke, at man ikke i lignende fremtidige Tilfælde vilde føle sig bunden ved en saadan Afgjørelse.

b. Oprettelsen af en Tandlægeskole og Omordning af Examen for Tandlæger.

Som det nærmere findes omtalt i Univ. Aarb. for 1871—73 S. 85—98, blev der ved kgl. Resolution af 19de Februar 1873, bekjendtgjort under 1ste Marts s. A., anordnet en Examen for Tandlæger under det lægevidenskabelige Fakultet, nærmest paa Grundlag af det Forslag, som var fremsat af den i 1865 til Overveielse af Tandlægeforholdene nedsatte Kommission.

I de saaledes fastsatte Regler skete forsaavidt en Modifikation ved den kgl. Anordning af 30te August 1881 om Indførelsen af en almindelig Forberedelsesexamen, som denne Examen nu istedenfor den tidligere Forberedelsesexamen

af lavere Grad blev Betingelse for at indstille sig til Tandlægeexamen, dog uden at de, der havde bestaaet eller endnu (indtil 1883) kunde bestaa den lavere For-examen, udelukkedes fra deres hidtilværende Adgang. Om videre gaaende Forandringer i Ordningen af Tandlægestudiet blev Spørgsmaalet først rejst ved Forhandlingerne paa et almindeligt skandinavisk Tandlægemøde, der afholdtes i Kjøbenhavn i 1884. Paa dette Møde vedtoges enstemmig tre Resolutioner, der indsendtes til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og hvori Ønsket udtaltes om, at Afgangsexamen for Studerende skulde kræves af de vordende Tandlæger, at Tandlægestudiet maatte blive anerkjendt som en Del af det lægevidenskabelige Studium, henhørende under det medicinske Fakultet, og at der maatte blive oprettet en offentlig Poliklinik, som kunde være Undervisningsanstalt for vordende Tandlæger.

Ministeriet indhentede i denne Anledning en Betænkning fra det lægevidenskabelige Fakultet, som i det Hele udtalte sig afvisende overfor de fremsatte Ønsker. Med Hensyn til det første af disse bemærkedes, at der endnu ingen Erfaring havde for, hvilken Indflydelse den nye, mere omfattende Forberedelses-examen kunde faa paa Kandidaternes almindelige Dannelse, idet endnu ingen, der havde bestaaet denne Prøve, havde indstillet sig til Tandlægeexamen, og det vilde være ubetimeligt allerede nu at gjøre Forandring i en Bestemmelse, der kun saa kort Tid havde været gjældende. Den anden Resolution forekom Fakultetet uklar; men hvis Mening var, at ingen skulde kunne blive Tandlæge uden at være lægevidenskabelig Kandidat, vilde Hensigten med Indførelsen af Tandlægeexamen ikke bliver naaet, idet det ikke kunde antages, at saa mange Læger vilde uddanne sig i Tandlægetekniken, som dog var den vigtigste Del af Tandlægekunsten, at Landet vilde kunne blive forsynet med det nødvendige Antal Tandlæger. Mentet der derimod, at der under Fakultetet skulde gives Tandlæge-eleverne Undervisning, og det navnlig i det Tekniske, saa maatte dog bemærkes, at en saadan Undervisning næppe kunde falde ind under Universitetets Omraade, og i alt Fald vilde kræve Ansættelsen af en særlig Docent, hvad der ganske sikkert vilde drage meget vidtgaende Konsekvenser efter sig. Endelig bemærkede Fakultetet med Hensyn til det tredje Punkt, at en klinisk Vejledning for Tandlægeelever og Kandidater vistnok maatte anses for ønskelig, men en saadan kunde formentlig forskaffes ad privat Vej, dels paa Hospitalernes Konsultationsstuer, dels paa den nylig oprettede offentlige Poliklinik.

Efterat Fakultetets Udtalelser af Ministeriet vare meddelte Bestyrelsen for den danske Tandlægeforening, fremkom der under 7. Februar 1885 et udførligt Andragende fra denne Bestyrelse, der fremstillede sig som en nærmere Motivering af de tidligere fremsendte Resolutioner, idet det udtaltes, at Foreningen paa flere Møder havde gjenoptaget Sagen til Diskussion, i Overbevisningen om, at Studiet af Tandsygdommene, de almindeligste af alle Sygdomme, ikke blot stod altfor langt tilbage her i Landet, men at ogsaa denne Forsømmelse var til væsentlig Skade for de deri interesserede Parter.

Ved det første Ønske: at alle Tandlægestuderende skulde have bestaaet Afgangsexamen til Universitetet, havde man tilsigtet at skaffe Studiet Tilgang af Aspiranter, der stode paa et mere ensartet og fyldigere Kundskabstrin, end den gjældende Examensordning medførte. Saaledes som Tandlægegjerningen nu havde udviklet sig, stillede den formentlig ikke paa nogen Maade ringere Krav til al-

mindelig Dannelse end anden Lægegjerning. Naar man henvistes til at afvente, hvilken Indflydelse den nye Forberedelsesexamen vilde faa i denne Henseende, da turde det have lange Udsigter med i kjendelig Udstrækning at erfare dette, idet der jo ikke var sat nogen Tidsgrænse for Gyldigheden af tidligere bestaaet Forberedelsesexamen af lavere Grad, og tillige vilde der i Betragtning af den nuværende Tandlægeexamins temmelig kursoriske Karakter vanskelig kunne faaes en saadan Erfaring. For at vise, at man ikke ønskede noget Enestaaende, bemærkedes, at der overalt ved de nyere Tandlægeinstituter, saaledes i Berlin, Halle, Leipzig, Stockholm etc., krævedes Immatrikulation ved Universitetet som Betingelse for Adgangen til Tandlægestudiet.

Hvad det andet af de fremsatte Ønsker angik, at Tandlægestudiet maatte blive indordnet under det lægevidenskabelige Fakultet, bemærkedes til nærmere Forklaring heraf, at der ved »Tandlægestudiet« alene var tænkt paa det nødvendige lægevidenskabelige Fundament i Almindelighed samt den specielle kliniske Uddannelse, hvortil Vejledningen formentlig maatte henhøre under de medicinske Læreinstituters Omraade. Man havde derimod aldrig tænkt sig, at der under Fakultetet skulde gives Undervisning i Tand-Prothese (den saakaldte »Teknik«), hvori de Studerende vel kunde uddannes privat hos Tandlæger. Den saaledes ønskede Ordning var, om end paa forskjellig Maade, gennemført ved adskillige Universiteter, hvilket nærmere paavistes ved Oplysninger om Forholdene i Udlandet.

Angaaende det tredje Punkt. Spørgsmaalet om at give de Tandlægestuderende klinisk Vejledning i Tandsygdomme, udtaltes det, at man maatte tillægge dette saa meget større Betydning, som Kandidaterne i Regelen gik lige fra Examensbordet til selvstændig Praxis. Det maatte fremhæves, at Kjøbenhavns og Christianias Universiteter vistnok nu vare de eneste, der afholdt Tandlægeexamen uden at give de Studerende Adgang til en særlig odontologisk Klinik, ligesom den danske Tandlægeexamen afgjort var den eneste Examen i sit Slags, der afholdtes uden klinisk Prøve. Forsaavidt der af Fakultetet var henvist til at søge den kliniske Vejledning paa Hospitalernes Konsultationsstuer og paa Polikliniken for Ubemidlede, kunde der, hvad de første angik, formentlig kun være Tale om det kgl. Frederiks Hospital, hvor der allerede af Direktøren for Hospitalet efter Tandlægeforeningens Ansøgning siden Januar 1883 var tilstedet ældre Tandlægestuderende, 1 à 2 i hvert Halvaar, Adgang til Konsultationsstuen, mod at den paagjældende Reservekirurg oppebar et aarligt Honorar (200 Kr.) af Tandlægeforeningen. De Studerende fik vel herved Lejlighed til at se adskillige kirurgiske Tilfælde og trække en Del Tænder ud, men om nogen klinisk Vejledning i Undersøgelse og Behandling af Tandsygdomme vilde der dog her ikke kunne være Tale, da Lægerne jo selv saa godt som ikke modtog nogen tandkirurgisk Uddannelse, og Tandsygdommene desuden tillagdes saa ringe Betydning paa Hospitalet, at de ikke engang førtes til Protokols. Naar Ministeriet endvidere gav Anvisning paa klinisk Vejledning i Polikliniken, maatte det bemærkes, at dels lagde Sygebehandlingen saa stærkt Beslag paa de derved virkende Lægers Tid og Kræfter, dels fattedes der Læremidler, idet Instrumenter, Rekvisiter, Materialier etc. af økonomiske Grunde kun kunde anskaffes i den for Behandlingen nødtørftigste Udstrækning, saa at der alene ved særlig privat Opofrelse vilde kunne blive Lejlighed til klinisk Undervisning. Nærmere angaaende Poliklinikens Afdeling for Tandsygdomme gjaldt, at medens denne ret fuldstændig havde Be-

tingelserne for at kunne yde Medicinere den for dem nødvendige tandkliniske Uddannelse, maatte der under de foreliggende Forhold renonceres paa Undervisning i den for Tandlægerne maaske vigtigste Del af Tandbehandlingen, nemlig Plombering, og paa Grund af den stigende Tilgang af Patienter vilde det ogsaa for Fremtiden være nødvendigt ved Antagelsen af Klinikisten at se mere paa at skaffe nyttig Assistance til Afdelingen, end paa at afhjælpe Trangen til klinisk Vejledning for Tandlægestuderende.

Da Tandlægeforeningen efter Ministeriets Skrivelse ikke turde vente, at der i en nær Fremtid vilde blive truffet Foranstaltninger fra Statens Side til Uddannelse i Tandlægestudiet, mente den at burde henlede Opmærksomheden paa en anden Forholdsregel, hvorved man formentlig uden Bekostning og ad administrativ Vej kunde bidrage ikke uvæsentligt til at lede Tandlægestudiet ind i et bedre Spor. Herved sigtedes til en tidssvarende Ændring af den bestaaende Tandlægeexamen og af Adgangen til denne, saaledes at denne Examen kunde blive mere betryggende end den nugældende, højst forældede og mangelfulde Prøve. I denne Anledning havde Foreningen, efter omhyggelige Undersøgelser og Diskussioner, ladet udarbejde og vedtaget et Udkast til Omordning af Tandlægeexamen, hvis Krav de Studerende gennemsnitlig maatte antages uden Vanskelighed at kunne fyldestgøre under de nuværende private Uddannelsesforhold, og som saa lidt som mulig vilde forrykke den bestaaende Ordnings Ramme. I denne Henseende skulde fremhæves, at den nuværende Examen hvilede paa et 20 Aar gammelt Kommissionsudkast, der efter 8 Aars Hvile saa at sige uforandret traadte i Kraft i 1873, uagtet et Andragende fra 33 Tandlæger til Justitsministeriet i 1871 havde fremhævet en af Udkastets væsentligste Lakuner, Mangelen af Prøve i Tandfyldning. I den mellemliggende Tid var der, navnlig ved Adoptering af den kirurgiske Antiseptik og en rapid Udvikling af Operationstekniken, sket en gennemgribende Omvæltning i Tandlægevirksomheden, saa at den gjældende Prøve, der var fastsat under helt andre Forudsætninger, længe havde været ganske utilstrækkelig. Ligeledes berørtes den formelt mangelfulde Affattelse af Examenreglementet, der havde fremkaldt flere med den fra først af fulgte Praxis stridende ministerielle Fortolkninger, saaledes af Bekjendtgjørelsens §§ 3 a og 6, om hvilke det turde antages, at Betydningen af denne Examen derved yderligere var bleven svækket.

Idet Tandlægeforeningens Bestyrelse til Slutning henviste til forskellige fra Læger fremkomne Udtalelser om den uheldige Ordning af Tandlægestudiet, anmodede den Ministeriet om at lade det foran nævnte Udkast til Omordning af Examen, som hermed fremsendtes, tage under Overvejelse af en Kommission med en lignende Sammensætning som den i 1865 nedsatte.

Det medfulgte Udkast til Ordning af Tandlægeexamen var saaledes lydende:

§ 1.

Tandlæge-Examen afholdes af en dertil beskikket Examenkommission og falder i 2 Dele med mindst $\frac{1}{2}$ og højst $2\frac{1}{2}$ Aars Mellemlum.

§ 2.

Adgang til at underkaste sig Tandlæge-Examins 1ste Del er betinget af, at Examinanden har erhvervet akademisk Borgerret ved Kjøbenhavns Universitet. Før end Examinanden indstiller sig til 2den Del af Tandlæge-Examen, skal han

være fyldt 21 Aar og maa præstere Bevis for mindst 2 Aars samlet praktisk Uddannelse hos en eller flere autoriserede Tandlæger i Skandinavien.

§ 3.

Examenskommissionen bestaar af 5 Medlemmer: 3 af det lægevidenskabelige Fakultet, hvorunder Tandlæge-Examen er henlagt, nemlig Docenterne henholdsvis i kirurgisk Klinik, Farmakologi og Anatomi, samt 2 af Københavns autoriserede Tandlæger, der for et Tidsrum af 3 Aar vælges af det kongelige Sundhedskollegium. Tandlægerne fordele indbyrdes den dem overdragne Examination. Kommissionen vælger selv af sin Midte en Formand til at lede Examen.

§ 4.

Examen, der afholdes (for de mundtlige Fags Vedkommende offentlig) 2 Gange om Aaret, i April og Oktober Maaned, bestaar dels af theoretiske — mundtlige og skriftlige — dels af praktiske Prøver.

A. Ved Examens 1ste Del skal Examinanden prøves mundtlig i: 1. (Anatomi og Fysiologi) Grundtrækkene af den almindelige Anatomi samt Tændernes, Mundhulens og de nærmest tilgrænsende Regioners Anatomi og Fysiologi (Docenten i Anatomi); 2) (Kemi og Fysik) a) Grundtrækkene af den uorganiske Kemi, mere specielt Metallurgien, forsaavidt den finder Anvendelse i Tandlægevirkosomheden, b) Grundtrækkene af den kemiske og mekaniske Fysik, med særligt Hensyn til de af Tandlægerne anvendte Instrumenter, Apparater etc. (Tandlægerne skiftevis); 3. (Farmakologi) Tilberedningen og Virkemaaden af de i Tandlægepraxis almindelig benyttede Lægemidler (Docenten i Farmakologi).

B. Ved Examens 2den Del skal Examinanden ved en skriftlig Prøve: 4. (Skriftlig Odontologi) besvare en Opgave angaaende et odontologisk Æmne (stillet skiftevis af Tandlægerne). Ved de til denne Del hørende praktiske Prøver skal Examinanden 5. (Tand-Prothese) foretage Indsætning af et helt Tand-sæt med Guld- eller Sølvbasis for Overpjecens og Kautschukbasis for Underpjecens Vedkommende; endvidere skal Examinanden: 6. (Tand-Klinik og Operationer) foretage en Undersøgelse af Tændernes og Mundhulens Tilstand hos en passende voksen Patient, samt skrive en Journal over de gjorte Iagttagelser, idet der tillige forlanges Diagnose af de forefundne Lidelser og Forslag til disses Behandling; derefter skal Examinanden, saavidt mulig, udføre den af Examinator godkendte eller ordinerede Behandling, og i det Hele foretage, paa samme eller paa andre Patienter, mindst 3 Tandfyldninger samt 2—3 Tandextraktioner.

Til de praktiske Prøver maa Examinanden selv medbringe de væsentligste Instrumenter og Materialier. De fornødne Patienter skaffes for den prothetiske Prøves Vedkommende tilveje af Examinanden, for den kliniske og operative Prøve af den inspicerende Tandlæge.

Endelig skal Examinanden mundtlig prøves i: 7. (Tand-Pathologi og Therapi) Læren om Tændernes og Tandkjødets Sygdomme (en af Tandlægerne); 8. (Tand-Orthopædi) Læren om Tændernes Deviationer og disses orthopædiske Behandling (en af Tandlægerne); 9. (Kirurgi) Grundtrækkene af den almindelige Kirurgi samt Mundhulens og de nærmest tilgrænsende Regioners Kirurgi (Docenten i kirurgisk Klinik).

Der examineres i hvert af de mundtlige Fag en halv Time; til Besvarelsen af den skriftlige Opgave gives 3 Timer. Til Aflæggelsen af de praktiske Prøver

gives i det Hele 14 Dage, idet det daglige Timeantal bestemmes nærmere efter Tilfældenes Beskaffenhed. Den skriftlige og den prothetiske Prøve finder Sted hos den inspicerende Tandlæge, den kliniske og operative Prøve hos samme eller paa Polikliniken, den mundtlige Prøve paa kirurgisk Akademi. Inspektionen af den skriftlige og de praktiske Prøver paahviler Tandlægerne; for de praktiske Prøvers Vedkommende skulle de afgive et skriftligt Referat ført à jour over Examinandernes Præstationer, hvilke, ligesom de af Examinanderne skrevne Journaler, opbevares i Tandlæge-Examens Arkiv. Ved den mundtlige Prøve føre Tandlægerne skiftevis Protokol. Censuren over de praktiske Prøver finder Sted hos en af Tandlægerne eller paa Polikliniken, over den skriftlige og de mundtlige Prøver paa kirurgisk Akademi.

§ 5.

Censuren foretages for 1ste Dels Vedkommende af Docenterne i Farmakologi og Anatomi sammen med den examinerende Tandlæge, for 2den Dels Vedkommende af Docenten i kirurgisk Klinik sammen med begge Tandlægerne.

§ 6.

Der gives Karaktererne: non contemnendus (1 Point), haud illaudabilis (5) og laudabilis (7). De praktiske Prøver beregnes dobbelt. For at bestaa Examens 1ste Del maa Examinanden have mindst 11 Points, for at bestaa den samlede Examen mindst 35 Points, der udgjøre Minimum for Hovedkarakteren haud illaudabilis, medens der ved 67 Points og derover opnaaes laudabilis. Rejiceres Examinanden i et enkelt Fag, gjælder dette for vedkommende Del af Examen. Om Udfaldet af Examen gjør Kommissionens Formand Indberetning til det lægevidenskabelige Fakultets Dekanus, som derefter udsteder et af ham og Fakultetets Notarius underskrevet Examensbevis med Karakterliste og gjør Anmeldelse herom til det kongelige Sundhedskollegium.

§ 7.

Omexamination kan tilstedes, for 1ste Dels Vedkommende med mindst $\frac{1}{2}$ Aars, for 2den Dels med mindst 1 Aars Mellemlum. I Tilfælde af, at 2den Del tages om, kan den aflagte Prøve i Tand-Prothese fremdeles gjælde, forsaavidt som Examinanden deri mindst har opnaaet Karakteren haud illaudabilis.

§ 8.

Enhver, der vil indstille sig til Tandlæge-Examen, har ved Indtegningen hos det lægevidenskabelige Fakultets Dekanus at erlægge et Examenssalær af henholdsvis 30 og 70 Kr. for 1ste og 2den Del. (I Tilfælde af, at 2den Del tages om, erlægges ved Indtegningen 40 Kr.) Bekjendtgjørelse om Indtegningen sker med 14 Dages Varsel ved Avertissement i Berlingske Tidende og Opslag paa kirurgisk Akademi.

§ 9.

Denne Examensordning træder i Kraft fra 1. Januar 1887, dog at Examinander indtil 1. Januar 1888 kunne indstille sig til Examens 1ste Del paa de hidtil for Adgang til Tandlæge-Examen gjældende Betingelser (den almindelige Forberedelsesexamen eller en lignende offentlig Prøve, der med Hensyn til almindelig Dannelse kan sættes i Klasse med bemeldte Examen), naar de tillige præ-

stere Bevis for mindst 2 Aars samlet praktisk Uddannelse hos en eller flere autoriserede Tandlæger i Skandinavien.

Bestyrelsen for Dansk Tandlægeforening.

C. Arntzen.

V. Haderup,

Vald. Nielsen.

f. T. Formand.

Da det lægevidenskabelige Fakultet og det kgl. Sundhedskollegium erklærede sig enige i, at der efter Andragernes Ønske nedsattes en Kommission til Overvejelse af Sagen, blev en saadan Kommission efter Forhandling med Justitsministeriet under 1. Oktober 1885 nedsat af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Kommissionen kom til at bestaa af Professor, Overkirurg Saxtorph, som tillige beskikkedes til Formand, og Lektor Chievitz som Repræsentanter for Fakultetet, Professor, Overlæge Studsgaard som Delegeret for Sundhedskollegiet og Tandlægerne Candd. med. & chir. V. Haderup og B. Olsen efter Forslag af Tandlægeforeningens Bestyrelse. Da Professor Saxtorph kort efter yttrede Ønske om at fratræde sit Hverv i Kommissionen, blev Professor, Dr. med. Warncke i hans Sted beskikket til Formand for denne. Ifølge Kommissoriet gik Kommissionens Opgave nærmest ud paa at drøfte det fra Tandlægernes Side fremsatte Forslag, men efter et senere indkommet nyt Andragende fra Tandlægeforeningen blev ogsaa Spørgsmaalet om Foranstaltninger mod Kvak-salveriet henvist til dens Overveielser.

Efterat Kommissionen til Brug ved sine Arbejder havde ladet udarbejde ved sin Sekretær en Samling af de gjældende Regler og administrative Afgjørelser m. m. angaaende Tandlægevæsenet, i Forbindelse med en Del Oplysninger om udenlandske Forhold, afgav den under 4. April 1887 en Betænkning, hvori Følgende udtaltes:

»Overfor den nuværende Ordning af Tandlægevæsenet, der, som det vil være det høje Ministerium bekjendt, i Hovedsagen støtter sig til den af Justitsministeriet i 1865 nedsatte Kommissions Overvejelser om denne Sag, have vi vel ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at fravige Grundlaget for denne Ordning, forsaavidt som der ikke kræves fuldstændig Lægeexamen til Udøvelse af Tandlægevirksomheden, medens paa den anden Side Lægeexamen, uden nogen yderligere Prøve, giver Adgang dertil; men vi have derimod, med den i de sidste Aartier foregaaede Udvikling for Øje, maattet erkjende, at Tandlægekunsten nu har gjort saa store Fremskridt og naaet et saadant Omfang, at det er nødvendigt ad offentlig Vej at sikre dens Udøvere en tidssvarende speciel Undervisning, hvilken Tandlægerne hidtil fuldstændig have savnet. Iøvrigt kunne vi være enige i, hvad det lægevidenskabelige Fakultet i sin Erklæring af 13. November 1884 har udtalt om, at en saadan, til Formaalet svarende Undervisning ikke vel vil kunne gives ved Universitetet, navnlig ikke, forsaavidt der er Spørgsmaal om den kliniske Uddannelse. Ligeledes formene vi, i Overensstemmelse med Tandlægeforeningens Skrivelse til Ministeriet af 17. Februar 1885, at den egentlig tekniske Uddannelse i Forfærdigelse og Indsætning af kunstige Tænder ligesom hidtil meget vel kan erhverves ad privat Vej hos praktiserende Tandlæger.

Med disse Betragtninger som Udgangspunkt have vi taget under gjentagen Overvejelse, hvorledes der kunde skaffes de Tandlægestuderende en grundig og

for deres specielle Formaal tjenlig Undervisning uden Forbindelse med Universitetet, og Resultatet af vore Overvejelser er blevet det, at vi som den eneste tilfredsstillende Udvej maa anbefale Oprettelsen af en Tandlægeskole, ved hvilken de Paagjældende maa have gennemgaaet et fuldstændigt, paa deres specielle Uddannelse saavel i videnskabelig som i praktisk Retning beregnet Undervisningskursus, forinden det tilstedes dem at indstille sig til den Examen, som er Betingelse for at udøve Tandlægevirksomhed.

Om dette Forslag, som er Hovedpunktet i nærværende Indstilling, mene vi dog her at kunne fatte os i Korthed, idet vi kunne paaberaabe os det af de vigtigste fremmede Stater givne Exempel for Nødvendigheden af en offentlig Tandlægeundervisning, og idet vi iøvrigt tillade os at henvise til det nedenfor følgende Udkast til Bestemmelser saavel om Tandlægeskolen som om de til den knyttede Examinere. I Overensstemmelse med Fakultetets Udtalelser i den foran nævnte Erklæring foreslaa vi Tandlægeskolen sat i Forbindelse med Polikliniken i Kjøbenhavn for Ubemidlede, og vi have al Grund til at antage, at denne Institution ikke vil have noget Væsentligt imod, efter fornøden nærmere Forhandling med Ministeriet, at gaa ind paa den af os paatænkte Forbindelse med Skolen. For at Skolen paa den anden Side ikke skal savne al Tilknytning til Universitetet, og for at Ministeriet kan have en Tillidsmand, med hvem det kan forhandle om dens Anliggender, foreslaa vi Ansættelsen af en Forstander, hvortil Ministeriet beskikker en af de kirurgiske Docenter efter Fakultetets Indstilling. Efter vort Skjøn bør Forstanderen, for at faa den bedst mulige Adgang til at følge Undervisningens Resultater, tillige være Censor ved alle Examenprøverne. Til at lede Undervisningen have vi tænkt os ansatte to Lærere, nemlig en for de theoretiske Fag og en for de kliniske Øvelser med den dertil hørende Undervisning, saaledes at begge ansættes af Ministeriet for en bestemt Aarrække ad Gangen. Den ene af disse Lærere — efter vort Forslag den theoretiske Lærer — maatte da tillige fungere som Forretningsfører for Skolen. Af den theoretiske Lærer maa selvfølgelig kræves, at han har bestaaet lægevidenskabelig Embedsexamen; for den kliniske Lærers Vedkommende anse vi det ikke for nødvendigt at binde Ministeriets Valg til andre Betingelser, end at han skal være en i Kjøbenhavn praktiserende Tandlæge.

Med Hensyn til Skolens Virksomhed skulle vi her bemærke, at der til et fyldestgjørende Undervisningskursus ikke bør beregnes en kortere Tid end 6 Halvaar, som alle maa benyttes af den theoretiske Lærer, dels til Afholdelse af Forelæsninger, dels til Øvelser og Examinatorier. For den kliniske Undervisning ville 4 Halvaar, nemlig de sidste i Rækken, formentlig være tilstrækkelige. Efter vort Forslag vil der derfor af den første nye Undervisningscyklus hengaa et Aar, hvori der ikke kan afholdes klinisk Undervisning, da denne først begynder med det 3dje Semester, og af denne Grund finde vi at burde henstille til Ministeriet, at det paalægges den eventuelle kliniske Lærer at give de Studerende, som ville indstille sig til den nu bestaaende Tandlægeexamen — der i Konsekvens af vort Forslag først kan ophæves 3 Aar efter den nye Undervisnings Begyndelse — Lejlighed til klinisk Uddannelse, forsaavidt de maatte ønske det. Vi skulle endnu bemærke, at vi ved det nedenstaaende Udkast kun have ønsket at fastslaa de væsentlige Grundtræk for Skolens Indretning og Virksomhed, idet vi maa anse det for rettest, at det overlades til Skolens Forstander og dens

Lærere i Forening at udarbejde og indstille til Ministeriets Approbation et Regulativ for Skolen, indeholdende de fornødne detaillerede Bestemmelser om Undervisningens Ordning, der formentlig ikke egne sig til at fastsættes i en mere stabil Form. Dog skulle vi ikke lade uomtalt, at der under vore Forhandlinger er blevet udarbejdet en saadan detailleret Undervisningsplan, som vi have drøftet i vore Møder og som findes vedlagt vor Forhandlingsprotokol for eventuelt at kunne benyttes ved Affattelsen af et Regulativ som det nævnte.

Adgangen til at tage Del i Studiet paa Tandlægeskolen maa nødvendigvis være betinget af en vis Fordannelse. Kommissionens Medlemmer ere i denne Henseende enige om, at den tidligere Forberedelsesexamen af lavere Grad, som ifølge den herskende Praxis giver dem, der engang have bestaaet den, Adgang til at indstille sig til Tandlægeexamen, er ganske utilstrækkelig som Garanti for tilbørlig Fordannelse, og selv om det ikke, som vi vilde finde det ønskeligt, skulde lade sig gjøre allerede nu at udelukke denne Klasse af Examinander fra den bestaaende Tandlægeexamen, maa vi dog paa det Bestemteste udtale os for, at ingen, der kun har Forberedelsesexamen af lavere Grad eller en dermed ligestillet Examen, tilstedes Adgang til Undervisningen paa den eventuelle Tandlægeskole.

Paa den anden Side er Flertallet af Kommissionens Medlemmer, nemlig vi Undertegnede Warncke, Studsgaard og Chievitz, af den Anskuelse, at den ved kgl. Anordning af 30. August 1881 indførte almindelige Forberedelsesexamen eller en med den fuldkommen ligestillet Prøve vil give tilstrækkelig Garanti for, at Eleven kan følge Undervisningen og værdig udføre den Livsgjerning, hvortil denne skal forberede ham. Vi tillade os herved at forudsætte, at den her nævnte Fordring med Hensyn til Fordannelsen vil blive overholdt som en Regel, hvorfra der ikke kan dispenseres.

Vi Medundertegnede V. Haderup og Benjamin Olsen have ikke kunnet slutte os til Flertallets Betragtning, idet vi maa udtale os for, at Enhver, der vil søge Adgang til Tandlægeskolen og de Prøver, der afholdes ved denne, skal have bestaaet Adgangsexamen til Universitetet.

Som Støtte for denne vor Anskuelse skulle vi for det Første fremhæve, at selve Examensstudiet vil falde lettere, og Kundskabsmassen paa en fyldigere og mere selvstændig Maade kunne tilegnes af den, der er udrustet med de Skolekundskaber og den aandelige Modenhed, der maa forudsættes hos en Student, end af den, der kun har bestaaet almindelig Forberedelsesexamen. Med Hensyn til de specielle Skolefag skulle vi kun bemærke, at en om end tarvelig Kundskab i Latin er meget ønskelig, ja næsten nødvendig, for at den Studerende skal kunne forstaa de Lærebøger, hvortil han er henvist, og hvori der efter en stor Maalestok benyttes latinske Navne og Betegnelser, og det samme maa siges at være Tilfældet overfor den ved Examen fordrede og i Tandlægens Praxis nødvendige Færdighed i Receptskrivning. For det Andet maa vi udtale, at de samme Momenter, som vi her have omtalt med Examensstudiet for Øje, i ligesaa høi, ja maaske endnu høiere Grad gjør sig gjældende overfor det Selvstudium, der paa et senere Trin er nødvendigt, for at Tandlægen skal kunne følge med sit Fag i dettes hurtige Udvikling, hvortil kommer, at det for en frugtbar Vexelvirkning mellem Tandlægerne i de forskjellige Lande utvivlsomt maa anses for et be- gunstigende Moment, at deres Standpunkt i almindelig human Dannelselse

er saa ensartet som mulig. Vi skulle i denne Henseende erindre om, at der nu siden 1879 i Sverige, er indført Studenterexamen som Betingelse for Adgang til Tandlægeexamen. Den Frygt, som fra anden Side i nærværende Kommission er bleven ytret for, at Tandlægenes Antal ved Fordringen om Examen artium i en betænkelig Grad skulde blive formindsket, savner efter vor Formening ethvert faktisk Grundlag, ligesom Forholdene i Sverige, ogsaa vise i modsat Retning.

Efter det Anførte skulle vi — i Overensstemmelse saavel med den paa det skandinaviske Tandlægemøde i Kjøbenhavn i 1884 enstemmig vedtagne Resolution som med det af Bestyrelsen for Dansk Tandlægeforening under 17de Februar 1885 til Ministeriet indgivne motiverede Andragende — fremsætte som vort Forslag, at Adgangsexamen til Universitetet skal fordres som Betingelse for Adgangen til Tandlægeskolen og de til denne knyttede Prøver.

Hvad særlig den kliniske Undervisning angaaer, ere Kommissionens Medlemmer enige om, at der bør kræves en vis Alder, nemlig det fyldte 19de Aar, af de Studerende, som ville tage Del deri, idet vi ere gaaede ud fra, at Behandlingen af Patienter ikke kan betroes til Personer i en yngre Alder, som heller ikke selv vilde have tilbørligt Udbytte af Øvelserne paa Kliniken, og at denne vigtige Gren af Undervisningen for de ældre Deltageres Vedkommende vilde lide ved, at Læreren tillige skulde sørge for at føre Tilsyn med saadanne altfor unge Studerende. Da det kliniske Kursus, som foran omtalt, er beregnet paa at optage to Aar, stemmer den foreslaaede Aldersbetingelse for Adgangen til dette Kursus med den Alder, nemlig 21 Aar, som vi, i Lighed med hvad der er almindelig gjældende i Udlandet, have ment at burde fordre af de Kandidater, som indstille sig til den afsluttende Examensprøve.

Saafernt vort Forslag om Oprettelsen af en Tandlægeskole tages til Følge, maa der ske Forandringer i Ordningen af Examen og i Fordringerne ved denne. Vi tillade os atter herom at henvise til det nedenfor følgende Udkast, som vi ikke have anset det for nødvendigt at lade ledsage af en detailleret Begrundelse. Nogle særlige Bemærkninger ere dog nødvendige, navnlig med Hensyn til Spørgsmaalet om, af hvem Examinationen skal foretages. Som bekjendt er Tandlægeprøven for Tiden henlagt under en Examenskommission, bestaaende af 3 Universitetslærere og 2 autoriserede Tandlæger. Men da Tandlægestudiet efter vort Forslag kommer til at staa i et temmelig løst Forhold til Universitetet, maa vi ansee det for rettest, at den nuværende Examenskommission ophæves, og at Examinationen henlægges til selve Tandlægeskolen, saaledes at dennes tvende Lærere blive Examinatorer. Imod denne Ordning vil vistnok intet Væsentligt kunne indvendes, naar Prøverne, som vi tidligere have antydnet, helt igjennem følges af Forstanderen som Censor, og der desuden beskikkes en anden Censor, som iøvrigt staar uafhængig af Skolen. Denne sidste foreslaa vi valgt paa bestemt Tid af Forstanderen, med Ministeriets Approbation, blandt de i Kjøbenhavn praktiserende Tandlæger.

Overfor den specielle Vanskelighed, der kunde være forbunden med at skaffe Kadavere tilveie til Brug ved en Examen, der ikke afholdes under det lægevidenskabelige Fakultet, skulle vi kun bemærke, at forsaavidt som det fremtidig maatte vise sig nødvendigt at benytte Lig til Operationsprøven ved Tandlægeexamen, have vi tænkt os denne Del af Examen ligesom hidtil afholdt paa det

forhenværende kirurgiske Akademi, hvorved den her berørte Vanskelighed formentlig vil kunne fjernes.

Tandlægeexamen vil, ligesom det nu er Tilfældet, komme til at bestaa af to Dele, en teknisk Prøve og den egentlige Examen. Disse Prøver forblive til dels uforandrede; de vigtigste Forandringer bestaa i, at der ved den afsluttende Hovedexamen vil blive fordret en klinisk Prøve, hvilket nu allevegne erkjendes at være nødvendigt, og endvidere Besvarelsen af en skriftlig Opgave, som vi navnlig ønske indført i det Øjemed, at Kandidaten kan faa Leilighed til at vise sin aandelige Modenhed.

Ligesom det er Regel ved alle andre Examinere, maa vi anse det for nødvendigt, at der ogsaa ved Tandlægeprøven gives Kandidaten en Hovedkarakter, som udtrykker den Dygtighed og Modenhed, han har vist sig at være i Besiddelse af. Som Hovedkarakterer foreslaa vi: 1ste Karakter med Udmærkelse, 1ste, 2den og 3dje Karakter, saaledes at den, der ikke har opnaaet det Antal Points, som udkræves til 3dje Karakter, anses for rejiceret. Vi have endvidere tænkt os, at der burde kunne gives følgende Specialkarakterer i de enkelte Fag, nemlig: Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt, Maadelig, Slet og Nul. Men da vi tillige efter længere Overvejelse have fundet det rigtigst, at i Tilfælde af Uenighed mellem de Censurerende ved Examen bør Enhver kunne give sin særskilte Specialkarakter, saaledes at Karakteren i hvert Fag eventuelt maa udregnes af de forskjellige Vota, have vi, i Mangel af den dertil fornødne matematiske Indsigt, ikke villet forsøge ud fra de nævnte Forudsætninger at opstille en Skala over de enkelte Specialkarakterers Talværdi eller at give Regler om Beregningen af Hovedkaraktererne efter Pointsantal. Vi henstille derfor til det høje Ministerium at lade de derhen hørende Regler ved sagkyndig Medhjælp udarbejde paa Grundlag af de Principer, som vi have tilladt os at bringe i Forslag.

Efter disse Bemærkninger skulle vi tillade os at anføre det af os udarbejdede Udkast til Bestemmelser om Oprettelsen af en Tandlægeskole og om en forandret Indretning af Tandlægeexamen, idet vi anbefale dette Forslag til det høje Ministeriums Velvillie:

I. Tandlægeskolen.

§ 1.

Ved Foranstaltning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet oprettes der en Tandlægeskole i Kjøbenhavn, der knyttes til den her bestaaende Poliklinik for Ubemidlede, saaledes at denne Anstalt mod en aarlig Godtgjørelse overlader Tandlægeskolen sin Afdeling for Tandsygdomme og Behandlingen af de til denne søgende Patienter, samt Brugen af Afdelingens Lokale og Inventarium. Skulde Polikliniken indstille sin Virksomhed eller skulde det af andre Grunde vise sig nødvendigt at ophæve Forbindelsen med den, tager Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Bestemmelse om, hvorvidt Tandlægeskolen under lignende Vilkaar skal knyttes til en anden Poliklinik for Tandsygdomme, saafremt en saadan bestaaer, eller hvorvidt Oprettelsen af en saadan Poliklinik skal overtages af selve Tandlægeskolen.

§ 2.

Ved Tandlægeskolen ansættes:

- a) En Forstander, som bør være en af de kirurgiske Docenter i det

lægevidenskabelige Fakultet ved Universitetet, og som ansættes af Ministeriet efter Fakultetets Indstilling. Forstanderen skal være Ministeriets Tilsynsmand ved Skolen og afgive de fornødne Indberetninger og Indstillinger vedrørende Skolen til Ministeriet. Han lønnes med et aarligt Honorar. b) To Lærere, som ligeledes lønnes med et aarligt Honorar, og som ansættes af Ministeriet for 6 Aar ad Gangen, saaledes at Gjenvalg kan finde Sted.

§ 3.

Den ene af de i § 2 nævnte Lærere, som skal forestaa Skolens Klinik og lede den kliniske Undervisning med dertil hørende Tandoperationer samt Tandregulering og tillige foredrage Operations- og Instrumentlære, skal være en i Kjøbenhavn praktiserende Tandlæge. Den anden Lærer, hvem det paahviler at lede den theoretiske Undervisning i Anatomi, Fysiologi, almindelig og speciel Pathologi og Therapi samt Farmakologi, skal have bestaaet den lægevidenskabelige Embedsexamen ved Universitetet. Den sidstnævnte Lærer fungerer tillige som Forretningsfører for Skolen i dennes daglige Virksomhed, modtager Indmeldelse af Elever, bestyrer Skolens Pengemidler og aflægger aarligt Regnskab for disse.

§ 4.

Et Undervisningskursus ved Skolen udstrækker sig over en Tid af 6 Halvaar. Det ene Halvaar regnes fra 15de Januar til 31te Maj, det andet fra 24de August til 30te November. Ordningen af Skolens Kursus fastsættes iøvrigt ved et af Ministeriet approberet Regulativ.

§ 5.

Den, der søger Adgang til Skolens Undervisning, maa ved Begyndelsen af hvert Halvaar, nemlig forinden den 7de Januar og den 15de August, indmelde sig hos den Lærer, som leder den theoretiske Undervisning. Ved Indmeldelsen maa han medbringe Bevis for, at han har bestaaet den ved kgl. Anordning af 30te August 1881 indførte almindelige Forberedelsesexamen eller en dermed fuldkommen ligestillet Prøve, samt for at han har arbejdet eller for Tiden arbejder som Elev hos en praktiserende Tandlæge i Danmark. Eleven maa endvidere saavel ved Indmeldelsen som ved Begyndelsen af hvert paafølgende Halvaar erlægge et Gebyr af 25 Kroner, som anvendes til Bestridelse af Udgifterne ved den kliniske Undervisning.

For at faa Adgang til den kliniske Undervisning maa Eleven, foruden at have opfyldt de ovennævnte Betingelser, desuden præstere Bevis for at have fyldt det 19de Aar.

§ 6.

De Studerende, som deltage i den kliniske Undervisning, skulle være forpligtede til, ogsaa imellem Semestrene, at gjøre den for Klinikken nødvendige Tjeneste ved denne.

II. Examen.

§ 7.

Som Examinatorer ved Tandlægeexamen fungere de tvende Lærere ved Skolen, hver af dem i de til hans Undervisning betroede Fag, og som Censorer i alle Discipliner Forstanderen for Skolen og en i Kjøbenhavn praktiserende

Tandlæge, der med Ministeriets Approbation vælges af Forstanderen for 3 Aar ad Gangen, saaledes at Gjenvælg kan finde Sted.

§ 8.

Examen bestaar af en teknisk Prøve og en afsluttende Prøve eller Hoved-examen

§ 9.

Den tekniske Prøve omfatter Forfærdigelse og Indsættelse af enkelte kunstige Tænder og mere eller mindre fuldstændige Tandsæt. Examinanden maa selv skaffe Patienter tilveje og medbringe det nødvendige Materiale. Prøven, til hvis Udførelse der tilstaaes Kandidaten indtil 4 Timer daglig i 14 Dage, foretages hos Skolens kliniske Lærer og under hans Opsyn og bedømmes af denne Lærer i Forening med de i § 7 nævnte Censorer. Karaktererne, som gives ved Prøven, ere: Udmærket godt, Meget godt og Godt; den, der ikke kan opnaa den sidstnævnte Karakter, erklæres for rejiceret. Den givne Karakter lægges til de Specialkarakterer, som Kandidaten opnaaer ved den afsluttende Prøve, saaledes at den kommer i Betragtning ved Beregningen af Hovedkarakteren.

For at kunne underkaste sig den tekniske Prøve maa Kandidaten fremlægge Bevis for, at han har deltaget i Skolens Undervisningskursus i mindst et Aar, og at han i det Mindste i to Aar har arbejdet som Elev hos en eller flere praktiserende Tandlæger i Danmark. Indmeldelsen til Prøven sker hos den theoretiske Lærer mod Betaling af 50 Kroner som Gebyr, der anvendes til Honorar for den kliniske Lærer og den censurerende Tandlæge som et særligt Vederlag for deres Arbejde ved Prøven.

Prøven afholdes efter nærmere Aftale med den kliniske Lærer, hver Gang en Kandidat melder sig. Kandidaten kan, hvad enten han har bestaaet Prøven eller ikke, indstille sig paany, dog ikke med kortere Tids Mellemlum end et halvt Aar.

§ 10.

Den afsluttende Examen afholdes to Gange om Aaret, nemlig i Juni og December Maaned, og bestaar af en skriftlig, en mundtlig og en klinisk Prøve.

§ 11.

Ved den skriftlige Prøve gives en Opgave fra Odontologiens Omraade. Opgaven skal være fælles for Alle, der samtidig indstille sig, og Besvarelsen udarbejdes under Tilsyn af en af Skolens Lærere i en Tid af 3 Timer uden Brug af Bøger eller andre Hjælpemidler. Opgaven stilles af Skolens 2 Lærere i Forening med Forstanderen, ligesom ogsaa Besvarelsen bedømmes af disse tre i Forening, uden den anden sædvanlige Censors Mellemlum.

§ 12.

Ved den mundtlige Prøve examineres i følgende 5 Fag: a) Anatomi og Fysiologi, b) Farmakologi, c) speciel Pathologi og Therapi, d) Kirurgi, e) Orthopædi. Examinationen foregaar offentlig. Kandidaten examineres en halv Time i hvert Fag.

§ 13.

Fordringerne i de enkelte Fag ere følgende:

a) I Anatomi og Fysiologi: Grundtrækkene af Anatomien og Fysiologien

i Almindelighed, samt Tændernes, Mundhulens og de nærmest tilgrænsende Regioners Anatomi og Fysiologi. *b)* I Farmakologi: De i Tandlægens Praxis benyttede Lægemidlers væsentligste Egenskaber, Tilberedning og Virksomhed, den Dosis, hvori de anvendes, og den Maade, hvorpaa de ordineres fra Apotheket; forsaavidt de ere Gifte, maa Mødgiftene kjendes, og i det Hele Behandlingen af Forgiftningen. Tillige fordres Kjendskab til de for Tandlægerne gjældende retslige Bestemmelser. *c)* I speciel Pathologi og Therapi: Læren om Tændernes og Tandkjødets Sygdomme. *d)* I Kirurgi: Grundtrækkene af den almindelige Kirurgi samt Mundhulens og de nærmest tilgrænsende Regioners Kirurgi. *e)* I Orthopædi: Tændernes Deviationer og disses orthopædiske Behandling.

§ 14.

Ved den kliniske Prøve examineres i: *a)* Klinik, og *b)* Operationslære. Der kan i hvert af disse Fag examineres indtil 1 Time. Den kliniske Lærer stiller de fornødne Patienter til Raadighed.

§ 15.

Fordringerne ved Prøven i Klinik ere:

En Undersøgelse af Tændernes og Mundhulens Tilstand hos en dertil passende Patient. Examinanden afgiver en Beretning over det Iagttagne, stiller Diagnosen af de forefundne Lidelser og Forslag til deres Behandling.

I Operationslære fordres: Kjendskab til Tandinstrumenter og deres Anvendelse, Indikationerne for de forskjellige Tandoperationer samt den praktiske Udførelse af disse.

§ 16.

Ved den afsluttende Prøve gives 8 Specialkarakterer, nemlig 1 for den skriftlige Prøve, og ved den mundtlige og kliniske Prøve en Karakter i hvert Fag, altsaa henholdsvis 5 og 2. Specialkaraktererne ere: Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt, Maadelig, Slet og Nul. I Tilfælde af Uenighed mellem Examinator og de to Censorer kan Enhver afgive sit særskilte Votum, saaledes at dette tages i Betragtning ved Beregningen af Karakteren i det vedkommende Fag.

Ved Sammentælling af de nævnte 8 Karakterer i Forening med Karakteren for den tekniske Prøve bestemmes Hovedkarakteren for den samlede Examen. Der gives følgende 4 Hovedkarakterer: 1ste Karakter med Udmærkelse, 1ste Karakter, 2den og 3dje Karakter. Den, som ikke opnaaer 3dje Karakter, erklæres for rejiceret.

§ 17.

Examensbevis udstedes af Forstanderen i Forening med Skolens Lærere. Om enhver Afslutningsprøve afgiver Forstanderen Indberetning til Ministeriet.

Omexamination med Hensyn til den afsluttende Prøve kan tilstedes med et halvt Aars Mellemlum. Den for den tekniske Prøve engang opnaaede Karakter kan bibeholdes, naar den afsluttende Prøve tages om.

§ 18.

Bekjendtgjørelse om Indtegning til den afsluttende Examen sker med 14 Dages Varsel ved Opslag paa Tandlægeskolen.

Enhver, der vil indstille sig til denne Prøve, maa ved Indtegningen, som finder Sted hos Skolens Forstander, medbringe Bevis for, at han:

- 1) har fyldt det 21de Aar,
- 2) har bestaaet den tekniske Prøve, og
- 3) har gennemgaaet et fuldstændigt Kursus ved Tandlægeskolen i Kjøbenhavn.

Ved Indmeldelsen erlægges et Gebyr af 30 Kr., som anvendes til at bestridde Udgifterne ved Examens Afholdelse, derunder Honorar til den som Censor valgte Tandlæge.

§ 19.

Den tekniske og den afsluttende Prøve afholdes første Gang henholdsvis 1 Aar og 3 Aar efter at nærværende Anordning er traadt i Kraft ved Tandlægeskolens Oprettelse og Paabegyndelsen af dens Virksomhed.

At den foreslaaede Tandlægeskoles Oprettelse og Drift vil medføre Udgifter for Staten, er indlysende. Vi tillade os herved at fremsætte vort Overslag over disse Udgifter, idet vi udtrykkelig maa tilføje, at vi efter nøje Overvejelse af de enkelte Poster ikke have fundet det muligt at sætte noget af Beløbene lavere, naar det nye Institut i alle Henseender skal kunne opfylde de Fordringer, der maa stilles til det.

I. Aarlige Udgifter.

1. Honorar til Forstanderen.....	1000 Kr.
2. do. til hver af Lærerne 1500 Kr., ialt.....	3000 —
3. Godtgjørelse til Polikliniken for Levering af Lokale, Lys, Varme, Betjening o. s. v.....	1000 —
	Ialt... 5000 Kr.

II. Anskaffelser en Gang for alle..... 2000 Kr.

Sluttelig skal Kommissionen ikke undlade at ytre sig med Hensyn til Skrivelser af 3dje December 1886, hvori det høje Ministerium, foranlediget ved et af Bestyrelsen for Tandlægeforeningen til Justitsministeriet indgivet Andragende, har udtalt, at det vilde sætte Pris paa, at Kommissionen tog under Overvejelse de Spørgsmaal, der angaa selve Tandlægevirksomhedens Ordning og særlig Forebyggelsen af Kvaksalveriet paa dette Omraade. Da vi imidlertid, efter de tidligere i denne Sag fremkomne Udtalelser at dømme, næppe tør gjøre os Haab om, at Justitsministeriet for Tiden vil være tilbøjeligt til ad Lovgivningens Vej at søge Forandringer gennemførte i de gjældende Regler for Tandlægekunstens Udøvelse, kunne vi ikke finde det hensigtsmæssigt paa dette Punkt at fremkomme med positive Forslag, saameget mindre som en Del af Kommissionens Medlemmer ikke mene at være i Besiddelse af den Indsigt, som er nødvendig for at overskue alle de herhen hørende Forhold. Men da vi paa den anden Side maa anse det for tilstrækkeligt konstateret, at en forholdsvis stor Mængde af ganske ukvalificerede Personer uden Berettigelse udøve Tandlægevirksomhed, og da det vistnok særlig paa dette Omraade er let at vildlede Publikum, ofte til stor Skade for de vedkommende Patienter, skulle vi, i Tilslutning til den ved tidligere Lejligheder saavel af det kgl. Sundhedskollegium som af den i 1865

nedsatte Kommission ytrede Opfattelse, ikke tilbageholde en Udtalelse om det i høj Grad Ønskelige i, at der maatte blive gjort, hvad der ad administrativ Vej kan gøres for at værne om Tandlægenes Rettigheder og for at beskytte Publikum mod udygtige Personers Behandling. Vi tillade os eksempelvis at henstille, at de Bevillinger, som i de senere Aar ere blevne meddelte enkelte uexaminerede Personer til Udøvelse af begrænset Tandlægevirksomhed, i Fremtiden helt maatte bortfalde som uforenelige med Grundtanken i den af os foreslaaede nye Ordning af Undervisningen.»

Efterat Ministeriet havde begjæret Konsistoriums Ytringer i Anledning af ovenstaaende Betænkning, fremsendte Konsistorium under 4de Juni 1887 en Skrivelse fra det lægevidenskabelige Fakultet, til hvilken det henholdt sig. Fakultetet bemærkede her, at det i det Hele og Store kunde tiltræde den af Kommissionen foreslaaede Ordning. En Fordring om Lægeexamen som Betingelse for Udøvelse af Tandlægevirksomhed vilde formentlig hverken være til Gavn for Tandlægerne eller for Publikum, idet der herved paa den ene Side vilde blive stillet større Fordringer til en alsidig videnskabelig Udvikling, end Tandlægevirksomheden udfordrer, og paa den anden Side kunde være Fare for, at kun de mindre dygtige lægevidenskabelige Kandidater vilde vælge denne Specialitet, og Tilgangen i det Hele af Tandlæger paa denne Maade maaske blive sparsommere end ønskeligt. Heller ikke troede Fakultetet, at den nuværende Ordning for tjente at opretholdes, selv om en mere fyldig klinisk Undervisning bragtes i Virksomhed, da Mangelen af en ordnet Undervisning derved kun ufuldstændigt vilde kunne afhjælpes. Derimod fandt det, at Oprettelsen af en egen Tandlægeskole med egne Lærere og en fuldstændig Studieplan, i Lighed med den i flere andre Lande gennemførte Ordning, paa en heldig Maade vilde tilfredsstille alle berettigede Fordringer.

Forsaavidt der i Kommissionen havde været Uenighed om, hvilke Betingelser der burde fordres for Adgangen til en saadan Tandlægeskole, sluttede Fakultetet sig enstemmigt til Flertallets Anskuelse, at det var tilstrækkeligt at fordre almindelig Forberedelsesexamen. Det syntes at være en ligefrem Følge af Institutionens Organisation som en »Skole», at der ikke fordredes Afgangsexamen for Studerende, som jo var beregnet paa at give Adgang til en friere akademisk Undervisning, medens den obligatoriske Skoleundervisning, som her var Tale om at give de Tandlægestuderende, maatte anses for at passe til den ringere Fordannelse, som bestod i almindelig Forberedelsesexamen.

Med Hensyn til Skolens Installation mente Fakultetet at maatte gjøre Indvending imod Fakultetets Forslag om at sætte den i Forbindelse med Polikliniken for Ubemidlede. Det kunde nemlig ikke anses for en heldig Ordning at knytte en slig Statsinstitution til en privat Anstalt, som tildels bestod ved velgjørende Bidrag, og paa hvis hele Indretning og Styrelse — for ikke at tale om Besættelsen af Læreroposterne — man næppe vilde kunne sikre sig den nødvendige afgjørende Indflydelse. Fakultetet maatte derfor bestemt tilraade at optage Kommissionens subsidiære Forslag om, at Skolen indrettedes i et eget til dens Raadighed stillet Lokale, hvor der sikkert under Ledelse af dygtige Mænd snart vilde samle sig det for en frugtbar Undervisning nødvendige Klientel, og hvor Undervisningen, Examiner etc. vilde kunne indrettes fuldstændigt efter Skolens

Behov. Fakultetet tog saameget mindre i Betænkning at tilraade en saadan Ordning, som Bekostningen derved næppe betydelig vilde overstige det Vederlag, som Kommunen foreslog at tilbyde Polikliniken.

Hvad den specielle Indretning af Skolen — Varigheden af dens Kursus, Antallet af Fag etc. — angik, var Fakultetet af den Mening, at de Fordringer, som Kommissionen havde opstillet om henholdsvis 6 og 4 Halvaar til den theoretiske og kliniske Undervisning, vare for store. Fakultetet troede sikkert, at 4 Halvaar vare tilstrækkelige for den theoretiske Uddannelse, naar Tiden benyttedes rigtigt, og at 2 à 3 Halvaars klinisk Undervisning maatte være tilstrækkelig til Erhvervelsen af de nødvendige Kundskaber. Navnlig for de Elever, der vilde søge deres tekniske Uddannelse udenfor Hovedstaden, var Fordringen om 3 Aars Ophold her for den theoretiske og kliniske Uddannelses Skyld altfor stor, medens denne Fordring selvfølgelig var mindre besværende for de Elever, som vilde søge den tekniske Uddannelse i Kjøbenhavn og altsaa samtidig kunde deltage i Skolens Undervisning. Ogsaa Antallet af Examensfag burde efter Fakultetets Mening indskrænkes noget, idet f. Ex. Orthopædi burde henlægges til den kliniske Prøve sammen med »operativ Kirurgi» eller ved den mundtlige Prøve slaaes sammen med speciel Pathologi og Therapi.

Om Betimeligheden eller Nødvendigheden af en skriftlig Prøve havde der i Fakultetet været nogen Tvivl; men forøvrigt mente Fakultetet, at Detaillerne ved Skolens Ordning, saasom Studieplanen, Tiden for Examens Afholdelse, Karakterernes Antal og Værdi o. s. v., rettest burde overlades til nærmere Overvejelse og Udarbejdelse af Forstanderen for Tandlægeskolen og dens Lærere i det Spor, som var angivet af Kommissionen.

Efter Modtagelsen af Fakultetets Betænkning oversendte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Sagen til Justitsministeriet med Bemærkning, at Ministeriet i det Væsentlige kunde tiltræde Kommissionsforslaget og derfor, under Forudsætning af Justitsministeriets Indvilgelse, havde til Hensigt at søge udvirket en Forandring i Bestemmelserne i Bekjendtgjørelsen af 1ste Marts 1873 samt at stille Forslag om den for Tandlægeskolens Oprettelse nødvendige Bevilling. Efter den ved Sagen givne Anledning henleddes Justitsministeriets Opmærksomhed tillige paa Udtalelserne om Kvaksalveriet i Slutningen af Kommissionens Betænkning.

Justitsministeriet fremsendte derefter en Erklæring fra det kgl. Sundhedskollegium, til hvilken Ministeriet henholdt sig. Sundhedskollegiet udtalte heri sin Tilslutning til Fakultetets Bemærkninger om Kommissionsforslaget.

Efterat Sagen ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1888—89 var bleven forelagt Rigsdagen, og efterat begge Tingene ved deres Afstemning havde biliget den foreslaaede Bevilling i Overensstemmelse med Kommissionens Betænkning, opførtes der paa Kultusministeriets Budget for 1888—89 et Beløb af 8000 Kr., hvoraf 2000 Kr. extraordinært, som Tilskud til en Undervisningsanstalt for Tandlæger.

Under 8. Maj 1888 nedlagde Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet en allerunderdanigst Forestilling om Sagens videre Ordning, hvori Ministeriet med Hensyn til Spørgsmaalet om Tandlægeskolens Etablering sluttede sig til det lægevidenskabelige Fakultets Opfattelse, hvorefter Skolen blev at organisere uden nogen nødvendig Forbindelse med Polikliniken. Iøvrigt gik Indstillingen ud paa,

at de mere specielle Bestemmelser om Ordningen af Undervisningen og Examinationen overlodes til senere Afgjørelse ved Ministeriet, paa Grundlag af det Forslag desangaaende, som det i sin Tid vilde blive paalagt Skolens Forstander og Lærere at udarbejde, og der blev derfor foreløbig ikke Anledning til at træffe nogen Afgjørelse om de andre Dissenspunkter mellem Kommissionen og Fakultetet. I Overensstemmelse med Ministeriets Indstilling udgik herefter under 19. Juni 1888 en allerhøjeste Anordning angaaende Oprettelsen af en Tandlægeskole og Forandringer i Reglerne om Tandlægeexamen af følgende Indhold:

1. Der oprettes her i Staden ved det Offentliges Foranstaltning og under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet som øverste Bestyrelse en Skole for Tandlæger, som meddeler den til Tandlægeexamen nødvendige Vejledning i theoretisk og klinisk Henseende.

2. Ved Skolen ansættes en Forstander, der skal være en af de kirurgiske Docenter i Universitetets lægevidenskabelige Fakultet, og 2 Lærere. Forstanderen har at føre Tilsyn med Skolens Virksomhed, og tillige at fremkomme med Forslag om, hvad der maatte tjene til Skolens Tarv, dog kun efter Samraad med Lærerne, som i Tilfælde af Meningsulighed kunne fordre, at Ministeriet gjøres bekendt med deres afvigende Vota. Af Lærerne skal den ene forestaa Skolens Klinik og lede den kliniske Undervisning samt foredrage Operations- og Instrumentlære, medens den anden leder Undervisningen i de øvrige theoretiske Fag. Den førstnævnte Lærer skal være en i Kjøbenhavn praktiserende Tandlæge, den anden skal have bestaaet den lægevidenskabelige Embedsexamen ved Universitetet. Forstanderen saavel som Lærerne lønnes med et aarligt Honorar og ansættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Lærerne for et Tidsrum af 6 Aar ad Gangen, saaledes at Gjenvalg kan finde Sted. Om Valget af Forstanderen gjør det lægevidenskabelige Fakultet Indstilling.

3. Den, der søger Adgang til Tandlægeskolen, maa ved Indmeldelsen medbringe Bevis for, at han har arbejdet som Elev hos en praktiserende Tandlæge i Danmark, samt at han har bestaaet den almindelige Forberedelsesexamen i Henhold til kongelig Anordning af 30te August 1881 eller en dermed fuldkommen ligestillet offentlig Prøve. Saavel ved Indmeldelsen som ved Begyndelsen af hvert paafølgende Halvaar erlægges et Gebyr af 25 Kr. Adgangen til den kliniske Undervisning paa Skolen er desuden betinget af, at Vedkommende har fyldt sit 19de Aar.

4. Tandlægeexamen afholdes ved Tandlægeskolen af Skolens Lærere i Forbindelse med Forstanderen og en i Kjøbenhavn praktiserende Tandlæge, der vælges for 3 Aar ad Gangen af Forstanderen med Ministeriets Approbation.

5. Examen bestaar af en teknisk Prøve og en afsluttende Prøve eller Hovedexamen. Den tekniske Prøve foretages hos Skolens kliniske Lærer og under hans Opsyn efter nærmere Aftale med ham, hver Gang en Kandidat melder sig. Den afsluttende Prøve afholdes to Gange om Aaret, nemlig i Juni og December Maaned, og bestaar af en skriftlig, en mundtlig og en klinisk Prøve.

6. For at indstille sig til den tekniske Prøve maa Kandidaten fremlægge Bevis for, at han har deltaget i Skolens Undervisningskursus i mindst 1 Aar, og at han i det Mindste i 2 Aar har arbejdet som Elev hos en eller flere praktise-

rende Tandlæger i Danmark. Ved Indmeldelsen erlægges et Gebyr af 50 Kr., der anvendes som Honorar til den kliniske Lærer og den censurerende Tandlæge.

7. For at indstille sig til den afsluttende Prøve maa Kandidaten have fyldt sit 21de Aar, have bestaaet den tekniske Prøve og have gennemgaaet et fuldstændigt Kursus ved Tandlægeskolen. Ved Indmeldelsen erlægges et Gebyr af 30 Kr.

8. Omexamination med Hensyn saavel til den tekniske som til den afsluttende Prøve tilstedes med et halvt Aars Mellemrum, hvad enten Prøven er bestaaet eller ikke. Den for den tekniske Prøve engang opnaaede Karakter kan bibeholdes, naar den afsluttende Prøve tages om.

9. Tandlægeexamen i Overensstemmelse med nærværende Anordning bliver første Gang at afholde, hvad den tekniske Prøve angaar, 1 Aar efter at Tandlægeskolen har begyndt sin Virksomhed, og for den afsluttende Prøves Vedkommende, efterat et fuldstændigt Kursus paa Skolen er tilendebragt.

10. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at fastsætte de nødvendige Bestemmelser angaaende Tandlægeskolens indre Ordning, Varigheden af de obligatoriske Kursus, Lærefagene, Examinationen og Examenskaraktererne m. m. og i det Hele til at træffe de for Gjennemførelsen af nærværende Anordning nødvendige Foranstaltninger.

Efterat Ministeriet i Henhold til den givne Bemyndigelse og i Overensstemmelse med Forslaget om Bevillingen til Skolen havde fastsat den aarlige Løn for Forstanderen til 1000 Kr. og for hver af de to Lærere til 1500 Kr., og efterat Fakultetets Indstilling om Valget af Forstanderen var indhentet, blev under 16. Juli 1888 Docent Dr. med. O. Bloch, Overkirurg ved Frederiks Hospital, ansat som Forstander for Tandlægeskolen. Efter forudgaaende offentlig Bekjendtgørelse om de to ledige Lærerpuster beskikkede Ministeriet under 31. August Cand. med. & chir., praktiserende Tandlæge V. Haderup til at lede den theoretiske Undervisning ved Skolen, og praktiserende Tandlæge Cand. pharm. L. Chr. Lindhardt som Leder af den kliniske Undervisning.

IV. Priskonkurrencer.

Under 30. Marts 1887 vedtog Konsistorium, at der ved Bedømmelsen af Besvarelser af Universitetets Prisspørgsmaal for Fremtiden kun vilde være at benytte Betegnelsen »Akcessit» uden Tilføjelser som »hæderlig» eller lignende.

V. Akademiske Grader.

I Skrivelse af 9. Februar 1888 meddelte det filosofiske Fakultet, at det til at bedømme en af Cand. mag. Jón Þorkelsson som Disputats for den filosofiske Doktorgrad indsendt Afhandling »Bidrag til Kjendskab om Digtningen paa Island i det 15te og 16de Aarhundrede» havde valgt en Censurkomité, bestaaende af Professor i de nordiske Sprog, Dr. Wimmer og Docent i islandsk Historie og Literatur Brynjulfson. Som Følge af vedvarende Sygdom havde Sidstnævnte imidlertid maatte frasige sig Hvervet, og da intet af Fakultetets øvrige Medlemmer paa Grund af Æmnets specielle Natur vilde være i Stand til at paatage sig